

PROHLÁŠENÍ Z BILBAA

(Překlad z úředního anglického originálu)

„STAVÍME NA BEZPECNOSTI“

Evropský summit o bezpečnosti práce ve stavebnictví

22. listopadu 2004

Úvod:

Stavebnictví představuje jedno z největších průmyslových odvětví v Evropě. Bohužel vykazuje rovněž jedny z nejproblematickejších výsledků v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Náklady na lidské zdroje a finanční výdaje jsou pro společnost a toto průmyslové odvětví nesmírně vysoké. Ačkoli již bylo v tomto průmyslovém odvětví dosaženo podstatného pokroku ve zlepšování standardu, ještě je možno a třeba vykonat mnohé.

Vzhledem k tomu, že stavebnictví je jedním z nejrizikovějších odvětví, vyžaduje strategie Evropské unie pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na období 2002-2006, aby v tomto odvětví bylo vynaloženo úsilí směřem k neustálému a trvalému snižování pracovních úrazů a nemocí z povolání. Na tomto úsilí se musí podílet všechny subjekty zapojené do činnosti v tomto odvětví.

Proto se také v roce 2004 na stavebnictví zaměřil Evropský týden bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Kampan vedaná Evropskou agenturou pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci v těsné spolupráci s její sítí kontaktních míst v 31 zemích, jakož i s organizacemi evropských sociálních partnerů, měla za cíl pomoci všem zainteresovaným subjektům v průmyslové sféře naplnit svůj potenciál a stavět více na bezpečnosti, na zdraví neohrožujícím a produktivním pracovním prostředí.

Dne 22. listopadu 2004 se ve španělském Bilbau konal Evropský summit na téma bezpečnosti práce ve stavebnictví, na kterém se setkali zástupci tohoto průmyslového odvětví z celé Evropy. Summit potvrdil, že by všechny strany měly učinit více proto, aby se snížil počet nehod a zvýšila úroveň prevence nemocí z povolání.

Uznávané a udržitelné standardy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci mohou být zajištěny pouze tehdy, bude-li v celkovém kontextu dosaženo standardu vysoké úrovně. Kampan *Stavíme na bezpečnosti* je založena na kvalitě a na pokračující realizaci vysoce

kvalitních budov a projektu stavebního inženýrství, které tvoří její základ. Je rovněž patrné, že klíčovým faktorem k dosažení tohoto cíle je spolupráce mezi příslušnými partnery.

Evropský summit na téma bezpečnosti ve stavebnictví vyzývá příslušné subjekty ve odvětví stavebnictví, aby se zavázaly k plnění rozhodných kroků pro dosažení trvalého zlepšení, které vyžaduje strategie EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména prostřednictvím plného a účinného uplatňování vnitrostátních právních předpisů, které transponují směrnici 92/57/EHS.

Výzva k realizaci konkrétních opatření a kroků:

- **Zadávání zakázek – stavíme na bezpečnosti**

Otázky bezpečnosti a ochrany zdraví se prolínají celým stavebním procesem. Nejsou omezeny pouze na vlastní stavební fázi projektu, ale projevují se i po celou dobu existence investičního projektu: během projektové přípravy, výstavby, při údržbě a demolici. Mnohým problémem s bezpečností a ochranou zdraví, snimiž se setkáváme během výstavby a provozu, by bylo možné předejít, pokud by se těmto otázkám venovala dostatečná pozornost ve fázi projektové přípravy a zadávání zakázky. Projekty, které jsou dobře naplánovány, vyprojektovány a realizovány schopnými, zkušenými projektanty a dodavateli, jsou nejen samy o sobě bezpečnější, ale také umožňují zákazníkovi získat adekvátní přínos za investované finanční prostředky.

Smernice 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupu při zadávání veřejných zakázek na práce, dodávky zboží a služeb dává ve svém článku 27 možnost orgánům uzavírajícím smlouvu vyžádat si potvrzení o tom, že předkladatelé nabídky dodrželi své povinnosti týkající se ustanovení na ochranu zaměstnání a pracovních podmínek, která platí v členských státech.

Toto ustanovení by mělo být využito k zajištění toho, že jsou uplatňovány požadavky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci uvedené ve směrnicích týkajících se této oblasti, zejména rámcové směrnici 89/391/EHS, ve směrnici o používání výrobních a pracovních prostředků 89/655/EHS (novelizované směrnicemi 95/63/ES a 2001/45/ES) a ve směrnici o dočasných a přechodných staveništích 92/57/EHS. Tyto požadavky mají být zohledněny zvláště během přípravné fáze projektu, jak to požaduje směrnice 92/57/EHS.

Toto prohlášení vítá iniciativy, které již byly přijaty některými **členskými státy** – patří k nim například návod pro zadávání veřejných zakázek přijatý ve Velké Británii. Deklarace vyjadřuje plnou podporu plánu **generálního ředitelství Komise pro zaměstnanost a sociální záležitosti** na rok 2005 pro integraci vhodných standardů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci do zadávání veřejných zakázek, včetně stavebních projektů financovaných z veřejných zdrojů. V tomto kontextu prohlášení rovněž vítá přípravu praktické příručky o zadávání zakázek založené na bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Investice do bezpečnosti a ochrany zdraví při práci prostřednictvím systematického zakomponování nákladu do rozpočtu během všech fází provádění projektu je pro podnikání přínosné.

- **Prosazování práva: zlepšovat dodržování predpisu**

Hlavním principem právních predpisu EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je prevence. Tyto právní predpisy neposkytují pouze ochranu pracovníkům, ale také stejné podmínky pro činnost podnikatelských subjektů působících na evropském trhu. Ve všech členských státech sledují orgány dozoru dodržování souladu se zákonnými požadavky. Výbor vedoucích inspektorů bezpečnosti práce (SLIC) organizoval v roce 2003 evropskou kampan inspekce ve stavebnictví. Výsledky ukazují na vysokou míru nedodržování predpisu v dozorovaných subjektech a také na rozdíly mezi členskými státy, pokud jde o prosazování právních predpisu. Vysoký výskyt nehod a špatného zdravotního stavu způsobeného prací a stupeň nedodržování predpisu ve stavebnictví zjištěného SLIC není náhodný.

Toto prohlášení vyzývá **členské státy**, aby zajistily účinné prosazování veškerých právních predpisu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci platných pro stavebnictví. V první řadě by se měla vzít na vedomí doporučení z kampane vedené v roce 2003 pracovní skupinou SLIC pro stavebnictví. Je zejména třeba, aby inspekční orgány udržovaly a nadále podporovaly pozornost, která se v současnosti venuje bezpečnosti a ochraně zdraví ve stavebnictví, a zajišťovaly, aby účinné metody a systémy pro prosazování práva byla používány ve všech členských státech.¹

- **Metodické zásady – sdílení poznatku o správném dodržování predpisu**

Právní predpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví musí být doplněny o výklady, které pomohou vysvětlit, jak lze zavádět právní požadavky do praxe a tímto způsobem sdílet správnou praxi v dodržování predpisu. Toto je obzvláště důležité v případě mnoha malých a středních podniků (MSP) daného odvětví.

Toto prohlášení vyzývá členské státy ke spolupráci s organizacemi sociálních partnerů při zpracování specifických metodických zásad, které:

- zajistí účinné provádění zákonných predpisu,
- popíší správnou praxi ve fázi projektové přípravy, aby se zajistilo, že zejména zákazníci, projektanti, dodavatelé, subdodavatelé a koordinátoři jsou si vědomi svých povinností,
- zajistí, aby veškeré pokyny a informace měly konkrétní cíl a byly přizpůsobeny potřebám tohoto průmyslového odvětví.

Toto prohlášení rovněž vyzývá **Evropskou agenturu pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci**, aby tento proces podporila tím, že zpřístupní veškeré podstatné informace o správné praxi.

- **Navrhovat projekty umožňující bezpečnou a zdraví neohrožující práci ve stavebnictví**

¹ Zpráva SLIC ECC 2003 – 1042, 29-04-2004 pod názvem 'SLIC European Construction Campaign 2003' (Evropská kampan SLIC ve stavebnictví) je k dispozici na adrese http://europe.osha.eu.int/good_practice/sector/construction/slic/

Toto prohlášení vyzývá všechny projektantské subjekty v Evropě, aby prostřednictvím svých zastupitelských organizací, jako jsou Evropská rada architektů (**Architects' Council of Europe, ACE**), Evropská rada stavebních inženýrů (**European Council of Civil Engineers, ECCE**) a Evropská federace inženýrských poradenských asociací (**European Federation of Engineering Consultancy Associations, EFCA**) stavely na tom, co již bylo v této oblasti vykonáno, a v plné míře uplatnily bezpečnostní a zdravotní hlediska při projektování, které je nedílnou součástí stavebního procesu.

Toto prohlášení zejména vyzývá projektantské subjekty v Evropě k tomu, aby všude, kde je to rozumně možné, projektovaly bez rizika, a aby ve všech projektech, do nichž jsou zapojeny, zduraznovaly veškerá zbytková rizika. ACE, ECCE a EFCA budou spolupracovat s organizacemi zastupujícími různé obory tohoto odvětví s cílem zkoumat a definovat kroky, které mohou projektantské subjekty v Evropě rozumně učinit proto, aby se zlepšila bezpečnost a ochrana na staveništích, a budou tyto informace sdělovat svým členským organizacím.

- **Zlepšovat výkonnost v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci prostřednictvím závazku sociálních partnerů**

Sociální dialog a kolektivní smlouvy týkající se zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou klíčovými nástroji k zajištění nenahraditelného závazku pro viditelné zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví na staveništích, na kterém se podílejí klíčové subjekty, a to konkrétně jak zaměstnavatelé, tj. stavební firmy všech velikostí, od MSP po velké firmy, provádějící všechny druhy stavebních a stavebně inženýrských prací, tak zaměstnanci.

Summit proto vítá a podporuje akce zahrnuté do společného prohlášení, které vydali sociální partneři evropského stavebnictví - Evropská federace stavebního průmyslu (**European Construction Industry Federation, FIEC**) a Evropská federace pracovníků ve stavebnictví a dřevářství (**European Federation of Building and Wood Workers, EFBWW**)² a to zejména:

- duraz kladený na prevenci ve specifických oblastech, včetně stanovování cílů v oblasti snižování úrazovosti,
- rozšíření vzdělávací činnosti,
- spolupráci mezi sociálními partnery na úrovni projektu/staveniště,
- hodnocení a podávání zpráv o výsledcích.

Summit rovněž vítá a podporuje akce, které jsou zahrnuty do charty Evropské konfederace stavbaru (**European Builders' Confederation**),³ jejímž cílem je dále zlepšovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci v malých a středních stavebních podnicích a mezi řemeslníky prostřednictvím:

- lepší informovanosti řemeslníků a MSP o zákonných povinnostech a odpovědnosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které musí dodržovat jak oni, tak

² Společné prohlášení FIEC a EFBWW je k dispozici na adrese: www.fiec.org a www.efbww.org

³ Charta EBC je k dispozici na internetových stránkách EBC: <http://www.ebuilders.org/>

jejich zaměstnanci. Národní členské organizace EBC se zavazují k tomu, že na svých internetových stránkách vytvoří stránku venovanou bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a že budou aktivně rozšiřovat informace o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci mezi svými členy.

- vytvoření sítě odborníků na oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro sdílení poznatku a spolupráci v rámci nových iniciativ a osvědčených nápadů v oblasti správné praxe.

Význam realizace těchto kroků zdůraznilo nizozemské předsednictví při konferenci 'Effective Intervention and Social Dialogue in Occupational Safety and Health' (Účinná intervence a sociální dialog v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), Amsterdam, 15. – 17. září 2004.

Další kroky:

Prohlášení z Bilbaa vyzývá všechny signatáře, aby na těchto závazcích dále pracovali a podali zprávu o dosaženém pokroku a budoucích iniciativách na **následném summitu na téma bezpečnosti ve stavebnictví**, který agentura uspořádá v červnu roku 2006 a do kterého budou zapojeny zainteresované subjekty, které se připojily k tomuto prohlášení.

Za účelem příprav následného summitu a pro usnadnění výměny informací o iniciativách provedených signatářskými organizacemi a také pro podporu spolupráce a společných akcí zaměřených na uskutečnění tohoto prohlášení bude zřízeno **Construction Safety Forum** (Fórum pro bezpečnost ve stavebnictví).

V Bilbau dne 22. listopadu 2004

Ulrich Paetzold
Evropská federace stavebního průmyslu

J. Antonio Calvo Delgado
Evropská konfederace stavbaru

John Graby
Evropská rada architektu

Harrie Bijen
Evropská federace pracovníků ve stavebnictví a
dřevářství

Pablo Bueno Tomás
Evropská federace inženýrských poradenských
asociací

Diana Maxwell
Evropská rada stavebních inženýrů

Henk Schrama
Ministerstvo sociálních věcí a zaměstnanosti
Nizozemské předsednictví Evropské unie